

ΤΟ ΖΕΥΓΑΡΙ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Η άγνωστη ιστορία των Σίδνεϊ και Τζόις Λοκ Νάκιβελ

Την ιστορία του ζεύγους Σίδνεϊ και Τζόις Λοκ Νάκιβελ, ενός Λονδρέζου μεγαλωμένου στη Σκωτία και μιας Αυστραλής από το Κουίνσλαντ, που βοήθησαν χιλιάδες Έλληνες πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία το 1922, δεν την γνωρίζουν πολλοί Έλληνες και Αυστραλοί.

Οι Λοκ, όπως γράφει το ΑΜΠΕ, αφιέρωσαν τη ζωή τους στους πρόσφυγες βοηθώντας, μεταξύ άλλων, Πολωνούς, Εβραίους και Έλληνες μετά τον Α' αλλά και Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ένα ζευγάρι που για δεκαετίες βοηθούσε να σωθούν χιλιάδες πρόσφυγες στην κατεστραμμένη από τον πόλεμο Ευρώπη, που έσωσε χιλιάδες Έλληνες πρόσφυγες σε μια απομακρυσμένη γωνιά της Ελλάδας.

Η ιστορία τους έρχεται στη δημοσιότητα με στοιχεία από πρόσφατη διάλεξη του Δρ Παναγιώτη Διαμάντη, Καθηγητή Μελετών Γενοκτονίας στο Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας Σίδνεϊ και διευθυντή του Αυστραλιανού Ινστιτούτου για το ολοκαύτωμα. Όπως ανέφερε ο κ. Διαμάντης, το ζευγάρι Λοκ εγκαταστάθηκε το 1920 σ' έναν μεσαιωνικό πύργο στην Ουρανούπολη της Χαλκιδικής - ένα χωριό που χτίστηκε από Μικρασιάτες πρόσφυγες. Οι Λοκ αναζωογόνησαν την ταππητουργία (χαλιά) στο παραθαλάσσιο αυτό χωριό, με σχέδια εμπνευσμένα από τα κοντινά μοναστήρια του Αγίου Όρους. Ένα από αυτά τα χαλιά με την ονομασία «Δημιουργία», εκτίθεται σήμερα στο Μουσείο Powerhouse του Σίδνεϊ.

«Θέλω οι Έλληνες και οι Αυστραλοί να καταλάβουν το μήνυμα της ιστορίας της γενοκτονίας, όχι αναγκαστικά μέσω του πολέμου και του αίματος, αλλά και έξω από τον πόλεμο. Και, επίσης, από την αυστραλιανή άποψη, μέσω της συμβολής του ζευγαριού Λοκ», λέει ο κ. Διαμάντης και σημειώνει ότι η ιστορία των Λοκ και των χαλιών του πύργου της, είναι ένα από τα μεγαλύτερα κεφάλαια των σχέσεων μεταξύ Αυστραλίας και Ελλάδας.

«Τέτοιες «ξεχασμένες» ιστορίες συνιστούν ισχυρά εργαλεία στην προώθηση της αλήθειας σχετικά με αυτά τα εθνικά θέματα, όπως είναι η ταυτότητα και η πολιτιστική κληρονομιά της Μακεδονίας. Επιδιώκουμε

να κάνουμε την ελληνική ιστορία της Μακεδονίας μέρος της ευρύτερης αυστραλιανής ιστορίας, μέσα από τη φωνή των Αυστραλών», εκτιμά ο καθηγητής.

ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Η συμπόνια ήταν αυτό που έκανε την Τζόις να εξελιχθεί σε εκπαιδευμένη νοσοκόμα για δεκάδες χιλιάδες πρόσφυγες - για Εβραίους, Πολωνούς, Έλληνες... Νοσοκόμα και ακτιβίστρια, η Τζόις ήταν, επίσης, συγγραφέας δέκα βιβλίων, μία από τις πρώτες γυναίκες δημοσιογράφους στην Αυστραλία, αλλά και σχεδιάστρια ταπίτων (χαλιών).

Μετά την ένταξή τους στην Εταιρεία των Φίλων «Κουάκεροι» και με την όλη βοήθεια που προσέφεραν στους πρόσφυγες κατά τη διάρκεια της αποστολής τους στην Πολωνία, το ζευγάρι μετακόμισε στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του 1920, με σκοπό να βοηθήσει 150.000 Έλληνες πρόσφυγες που διέφυγαν από τις τουρκικές διώξεις.

Στο διάστημα αυτό, το μικρό παραθαλάσσιο χωριό της Ουρανούπολης, στο τρίτο πόδι της Χαλκιδικής, δημιουργήθηκε από πρόσφυγες που το 1923 ήρθαν από την Μικρά Ασία, από τα Μαρμαρονήσια και την Καισαρεία, φέρνοντας μαζί τους την τέχνη της ταππητουργίας και της ύφανσης. Το ζευγάρι έσωσε το χωριό από την πείνα, με την ανάπτυξη μιας οικοτεχνίας ύφανσης χαλιών με το όνομα «Τα Χαλιά Πύργου». Καθώς οι πρόσφυγες δεν είχαν τις κατάλληλες τεχνικές, η κυρία Λοκ τους βοήθησε να φτιάξουν ένα εργαστήριο αργαλειών στο οπλοστάσιο του Πύργου, δείχνοντάς τους καινούργιες τεχνικές. Το αποτέλεσμα ήταν όμορφα χειροποίητα χαλιά, υφασμένα από γούνα κατοίκων. Αρχικά, ως σχέδια χρησιμοποιούσαν τα βυζαντινά μοτίβα από τοιχογραφίες και χειρόγραφα, που φωτογραφηθήκαν από τον κ. Λοκ σε διάφορα μοναστήρια του Αγίου Όρους.

Η κα Λοκ δίδαξε τους κατοίκους του χωριού πως να βάφουν με φυσικά χρώματα που έφτιαχνε η ίδια από λουλούδια. Έτσι στο μικρό χωριό, που από το 1018 ανήκε στη μονή Βατοπεδίου και ονομαζόταν Προσφύριον, γεννήθηκε η τέχνη

της ταππητουργίας, κάτι που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ανοικοδόμηση της ζωής των χωρικών. Τα γνωστά «χαλιά Ουρανούπολης» πουλιόνταν σε υψηλές τιμές στην αγορά της Αθήνας.

Το 1928, το ζευγάρι εγκαταστάθηκε στο παλιό βυζαντινό πύργο του χωριού, γεγονός που σημάδεψε την ιστορία της Ουρανούπολης. Ο διάσημος πύργος, που ήταν το βασικό κτίριο του μετοχίου Προσφύριον της μονής Βατοπεδίου, χτίστηκε πριν από το 1344, φιλοξένησε τον Επίσκοπο Θεσσαλονίκης, Ιωάννη Παλαιολόγο, το 1379, και το 1986 ο Πύργος μαζί με τον αρσανά περιήλθε στην κατοχή του υπουργείου Πολιτισμού. Το ζεύγος διέμεινε στο Πύργο μέχρι το θάνατό του (1952 και 1982 αντίστοιχα). Η κατασκευή χειροποίητων χαλιών στην Ουρανούπολη συνέχισε μέχρι το θάνατο της Τζόις Λοκ, το 1982.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ ΤΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΝΑ ΞΕΧΑΣΤΕΙ ΜΙΑ ΤΕΤΟΙΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ;

«Ως Έλληνες της Αυστραλίας, ποτέ δεν έχουμε προωθήσει την ιστορία των Λοκ εδώ. Ήμασταν εντελώς απορροφημένοι με άλλα πράγματα, αντί με την πραγματική κληρονομιά των Ελλήνων και Αυστραλών που μοιραζόμαστε. Όταν ο ελληνικός λαός χρειαζόταν βοήθεια, το ζευγάρι Λοκ ήταν εκεί, στην άλλη άκρη

του κόσμου, να τον βοηθήσει. Ποτέ δεν επέστρεψαν στην Αυστραλία και ο τάφος τους βρίσκεται στην Ελλάδα» λέει ο Δρ Διαμάντης. «Το ζευγάρι Λοκ είναι

η άλλη όψη του νομίσματος - από τη μία πλευρά είναι η ελληνική διασπορά στην Αυστραλία, από την άλλη - οι Αυστραλοί στην Ελλάδα. Αυτή η ιστορία συμπληρώ-

νει όσα έχουμε κάνει εμείς οι Έλληνες στην Αυστραλία, τα τελευταία 200 χρόνια. Η προσφορά των Λοκ συμπληρώνει την αυστραλιανή ιστορία μας», καταλήγει.

The Cyprus Hellene Club

Presents

The Nicosia Music Society
(Μουσικός Όμιλος Λευκωσίας)

Presenting religious, patriotic and other favourite old songs onstage with 20 of their members.

Place: St Spyridon Church Hall
72-76 Gardeners Road Kingsford

Date: Friday 21 September 2012

Time: 7.30pm

Cost: Donation to St Spyridon College

14947